

Tatovering af kvinder.

Af overlæge, dr. med. MAX SCHMIDT.

Den, der har længere tids erfaring med resocialiseringsarbejde blandt kriminelle og asociale personer, vil hurtigt have gjort den erfaring, at halv- eller helprostituerede som regel giver anledning til de største vanskeligheder. Adskillige forhold spiller her ind, ikke mindst den rent driftsmæssige baggrund og den ganske særlige fortryllelse som milieuet kan udøve, men også en lang række andre faktorer er af betydning: Længslen bort fra utilfredsstillende forhold, og ønsket om at søge glemsel i dans, musik og i alkohol m.m. Alle disse faktorer må tages i betragtning under forsorgsarbejdet og kan hver for sig give vanskeligheder nok. Den mest forjættende og oftest eneste virkelige udvej ud af hele det asociale levesæt vil ofte vise sig at være et ægteskab, der kan bringe den unge pige i en mere eller mindre sikker havn, give hende noget at leve for og f.eks. løse hendes seksuelle konflikter. Ofte vil det dog være vanskeligt at nå frem hertil på et så tidligt tidspunkt, at den pågældende kvinde ikke på forskellig måde er blevet så ødelagt, at hun må betegnes som uegnet til ægteskab.

I København findes en særlig form for halvprostitution i de mange smårestauranter, der væsentligt frekventeres af sømænd og er beliggende i Nyhavn tæt ved Kgs. Nytorv d.v.s. umiddelbart ved byens centrum. Søfolk er vant til at more sig, når de kommer i land, og de har ofte penge på lommen. Fra gammel tid har sømænd ry for godt kammeratskab og for ikke at være bange for at traktere. Der er liv og fest i kølvandet, når de går på land, og hele det glade liv virker derfor stærkt dragende på ganske unge pigebørn, der af forskellige grunde glider ud i uordentlig levesæt eller f.eks. ude fra landet søger ind til hovedstaden for at nyde byens glade liv. Efterhånden som nogle af byens bohem'er har fundet frem til kvarteret, er milieuet blevet end mere dragende. Der er her blomstret en ret talrig hel- eller halvprostitution op, især af ganske unge pigebørn, der betragter traktamentet som vederlag for det derpå følgende seksuelle samkvem. Af politiets III. afdeling føres der selvfølgelig nøje kontrol med livet på de forskellige restaurationer og med disses mere faste kvindelige gæster, der såfremt de er uden lovligt erhverv med hjemmel i straffelovens § 199 tildeles pålæg om at søge arbejde og evt. senere straffes for overtrædelse af dette pålæg, såfremt resocialiseringsbestrebelse har vist sig forgæves.

Der er imidlertid et forhold, der ofte vil stille sig hindrende i vejen herfor, og det er såfremt den pågældende under sit Nyhavnsliv har ladet sig tatovere. Fra gammel tid er der hævdevunden tradition blandt sømænd for at lade sig tatovere, hvilket bortset fra vane, smag, tradition m.m. dog kan have den praktiske baggrund, at tatoveringen kan muliggøre en identifikation i tilfælde af drukning. Har liget ligget længe i vandet, kan tatoveringer være det sikreste eller muligt det eneste middel til identificering af liget. Noget sådant kan imidlertid næppe antages at gøre sig i væsentlig grad gældende for kvindernes vedkommende, og da tatovering af kvinder synes at tiltage, vil jeg gerne med disse linier henlede opmærksomheden på problemet.

Jeg skal ikke her trætte med en gennemgang af tatoveringer-nes hypighed hos halv- eller helprostituerede eller forsøge nogen systematisk bearbejdelse af tatoveringernes forskellige form og indhold, placering el. lign. blandt mit materiale af kvinder, der har været mentalundersøgte her igennem årene for overtrædelse af straffelovens § 199, men blot nøjes med nogle illustrerende eksempler. Sædvanligvis henvises omkring 100 kvinder om året til mentalundersøgelse her af denne grund. Må jeg som et tilfældigt eksempel nævne, at på en tilfældig dag: den 26/7 1949 henvises på en og samme dag 7 kvinder til mentalundersøgelse hos mig. Heraf var ikke mindre end 3 tatoverede, og jeg vælger disse som eksempler.

1. 21 årig ugift køkkenpige uden beskæftigelse. Fra et pænt og godt hjem, hvor faderen døde, da hun var 14 år gammel, og moderen derefter hurtigt begyndte at holde kærester, hvad datteren var vidne til, hvorfor denne kom i modsætningsforhold til moderen og efterhånden selv syntes, at hun trængte til en at holde af. Hun var hyperthym, stemningslabil, let bevægelig og flygtig og gled hurtigt ud i vildt restaurationsliv og promiskuitet og begyndte at blive forfalden til alkohol. Under antabusbehandling har hun dog nu levet roligt og socialt i 1 år og uden at drikke, efter at forholdet til moderen var ordnet. Hun var afgjort ikke uden værdifulde personlige egenskaber.

Opadtil på forfladen af højre lår var der tatoveret et amerikansk flag i rødt og blåt ca. 2×3 cm stort. Tatoveringen var foretaget omkring hendes 18. år for 3 år siden i beruset tilstand. Hun fortrød omgående, at hun havde ladet sig tatovere.

2. 22 årig ugift kvinde uden stilling, der væsentligt var opdraget på børnehjem og fredshjem. En ret udtalt selvhævdende og affektlabil psykopat, småt begavet på grænsen til sinkestadiet og med udtalt hysteriform reaktionsmåde.

På højre skulder var der tatoveret et større hjerte med et bånd over bærende navnet »Kjeld«. På indsiden af højre overarm var i håndskrift tatoveret: »Johannes«, på venstre skulder (det sædvanlige vaccinationssted) et lidt større hjerte med navnet »Børge« i bånd tværs over og underneden: »For ever« og under dette datoen 27/7 1948. Senere var der underneden tatoveret »Afmønstret« i håndskrift (for 2 måneder siden sammen med det følgende). På forfladen af venstre lår var tatoveret et stort rødt hjerte med en due ovenover og med et bånd tværs over bærende navnet: »Aksel«. De sidste tatoveringer var foretaget i ædru tilstand, medens hun ved de første tatoveringer var stærkt alkoholpåvirket. De forskellige navne var fornævne på tilfældige mænd, der havde givet hende særlig seksuel tilfredsstillelse.

3. 20 årig ugift fabriksarbejderske uden beskæftigelse. Moderen og en moster erotisk udskejende, en morbroder straffet for tyveri. I observandens 9. år havde børneværnet måttet fjerne alle børnene, fordi der blev holdt drikkegilder i hjemmet, og moderen havde udsat børnene for vanrøgt, idet hun væsentligt var optaget af en logerende arbejdsmand, til hvem moderen stod i forhold. Faderen vistnok drikfældig og lidet arbejdsom, forældrenes samliv dårligt, men observanden, der iøvrigt blev opdraget på børne- og ungdomshjem, følte sig trods alt stærkt knyttet til moderen. Knap 12 år gammel blev observanden nærmest voldtaget af en voksen, delvis beruset mand, som hun havde givet sig i snak med, og som senere blev straffet herfor. Nogle måneder senere frivillig samleje med en ung mand, og fra 13 års alderen havde hun en stærk kønsdrift med stadige forhold til en lang række skiftende og som regel tilfældige mandspersoner. I de sidste 3 år forfalden til et til tider ikke ubetydeligt alkoholmisbrug. Hun var ikke psykopat, men havde en let forhøjet grundstemning og var præget af munterhed og optimisme samt af sin stærke kønsdrift og uheldige opvækstbetingelser.

Observanden frembød over en snes farvestrålende tatoveringer på arme, lår, skuldre, bryster og navnlig tæt omkring genitalia og på sædepartiet. Nogle af tatoveringerne var ret obskøne sætninger, og i alt figurerede 18 mandlige fornævne. Alle tatoveringerne var udført i spirituspåvirket tilstand i tidsrummet maj til juni 1947, da hun altså lige var fyldt 18 år, fraset to der var udført lidt senere. Hun fortroed dem ikke. »Det er dejlige minder, som ingen nogensinde vil kunne tage fra mig.« »Sømændene er glade for dem og siger, at de kan se, at jeg er en af deres egne.« Af tatoveringerne skal nævnes en tatovering tværs ovenover kønsbehåringen: »Fresh to every time«. Underneden i selve kønsbehåringen 3 fornævne ligesom der på begge skamlæber fandtes tatoveret navne. Tværs over sædepartiet stod: »Kiss my ase«, og i en linie underneden »to day, Carl«.

Disse tre tilfælde, der kunne suppleres med en lang række lignende, er i det hele særdeles karakteristiske og giver et godt indtryk af hyppigheden af tatooveringer hos kvinder og viser de forskellige afskygninger, hvori de kan optræde, lige fra en enkelt lille diskret anbragt tatoovering til overtatooveringer med en lang række tilfældige mandssnavne, de sædvanlige symboler i form af hjerter, duer, blomster, ankre eller lignende, rent bortset fra de slet ikke så sjældne obskøne tatooveringer.

Karakteristisk er det også, at tatooveringerne som regel altid, og i hvert fald undtagelsesløst de første af dem, altid bliver udført, når den pågældende er spirituspåvirket eller som regel beruset, og tatooveringerne udføres som regel i 18 års alderen, sommetider før det fyldte 18. år, sommetider efter, men det er ofte vanskeligt at få det nøjagtige tidspunkt fastslået. Tatooveringerne udføres ofte i overværelse af de tilfældige restaurationsbekendte, men fremvises altid bagefter på beværtningerne for interesserede i deres eget eller andres selskab, hvor de end måtte være anbragt på kroppen. Tatoovereren har sit værksted i en kælder lige ved siden af restaurationerne med et strålende oplyst udstillingsvindue med billeder og farveprøver. Hensigten med tatooveringerne er fra de mandlige bekendtskabers side at fastholde den pågældende kvinde som mandspersonens kæreste, eller i hvert fald at fastholde hende i det noget asociale og kriminogene milieu. Den hele fremgangsmåde forekommer mig usmagelig, nedværdigende og uforenelig med de synspunkter, der sædvanligvis gør sig gældende i en kulturstat.

Som eksempel på, under hvilke usmagelige former tatooveringer bringes til udførelse, skal jeg nævne følgende eksempel:

4. 23 årig ugift fabriksarbejderske med en svær ordblindhed og en betydelig intelligensdefekt, der som følge heraf ikke kunne bestemmes nøjagtig. Hun var analfabet og i de elementære skolefag som dansk og regning havde hun kun nået et standpunkt som i midten eller begyndelsen af 1. normalklasse. Jeg måtte anse observanden for i hvert fald at være sinke i svær grad og med hensyn til erhvervsmuligheder og evne til social selvføring at være stillet som ved udtalt åndssvaghed, hvorfor hun måtte anses uegnet til straf og foresloges inddraget under åndssvageforsorg, hvad Retslægerådet tiltrådte. Det sidste årstid var hun blevet noget forfalden til alkohol men havde kun i de sidste måneder været i Nyhavn.

På midten af venstre lårs forflade sås en tatoovering med navnet »Fritz«. Det var foretaget nu i sommeren eller foråret, da en

hende ubekendt herre havde tilbudt »Tatojack« at betale, hvis en kvinde ville tatoveres. Da hun blev udspurgt, om hun ikke ville, ville hun det med glæde. Hun spurgte, hvad manden hed, og derefter skulle der stå hans navn: Fritz. Hun bestemte selv placeringen opadtil på venstre lårs forflade i nærheden af kønsbehåringen. Ved den pågældende lejlighed havde hun overhovedet ikke nydt spiritus. Den fremmede herre overværede tatoveringen. Desuden havde hun på indsiden af højre overarm helt oppe ved armhulen et tatoveret hjerte, hvorover der stod Poul og nedenunder Orla. Denne tatovering blev udført dagen efter den foregående. Poul havde hun kendt i 3 dage, og hun og han var lige gode om at finde på det. Hun havde fået 2 genstande, men følte sig slet ikke påvirket af det. Han overværede tatoveringen, men hun bestemte selv placeringen og valget af tegning. Navnet Orla skyldtes en anden mand, som hun kendte i 4 dage, og som senere på aftenen stødte til dem, hvorefter hun ved 1-tiden om natten lod hans navn tilføje underneden. Hun havde ikke fået mere at drikke i aftenens løb.

Tatoveringerne er langt fra altid udtryk for nogen sjælelig afstumpning, forsimpning eller forråelse. I tilfælde 1 og 3 kunne man således ikke tale herom trods sidstnævntes obskøne tatovering. Begge havde værdifulde menneskelige egenskaber og betingelser for i en given situation, når deres stormende følelser og heftige kærlighedslængsel havde lagt sig, virkeligt at kunne blive noget for en mand i et ægteskab. I begge tilfælde havde sårbarhed og stædighed været medvirkende. Såfremt de forskellige tilfældige mandfolk drillede dem med, at de ikke turde lade sig tatovere, var dette tilstrækkeligt til netop at få dem til det, og deres stædighed medførte, at de bagefter var utilbøjelige til at indrømme, at de fortrød det. Jeg erindrer også en ret elegant svensk privat patient, der 17 år gammel blev kreeret som svensk skønhedsdronning og fra et derpå følgende besøg i Nyhavn som en uforglemmelig erindring havde erhvervet sig en tatovering i den ene lyskebjøning.

Tatoveringerne fortrydes som regel den næste dag, og kvinderne er oftest dybt ulykkelige over dem, hvilket blandt andet tydeligt fremgår af alle de mange forskellige forsøg på at skjule dem ved undersøgelsen. Det forhindrer dem i at benytte offentlige badeanstalter eller færdes på en badestrand iført badedragt, og når det endelig sker, er det med hæfteplasterstrimler eller lign. til dækning af tatoveringerne. Patienterne fremsætter altid indtrængende bønner om hjælp til at få tatoveringerne fjernede, men dette kan kun ske ad operativ vej, hvorved den pågældende

tatovering bortskæres og der transplanteres hud til defekten. I tilfælde af flere eller større tatoveringer kan dette blive et ret besværligt og smertefuldt indgreb, der i givet fald muligt må udføres i flere seancer. Desuden må der påregnes ardannelse, der vil røbe, at hudtransplantering har fundet sted.

Beslutningen om tatovering er som regel hurtigt truffet. Tatovereren har åbent samtidig med restaurationerne, han er altid rede, og tatoveringen er hurtigt udført, endnu inden rusen er lettet. Følgerne er derimod vidtrækkende og vanskelige at fjerne. Det vil altid stemple en kvinde at være tatoveret, og røbes hendes tatoveringer, vil det ikke sjældent kunne få alvorlige følger for hende f.eks. med hensyn til at beholde en beskæftigelse eller en plads, ligesom hun næppe vil kunne påregne at blive mødt med nogen særlig respekt fra det andet køns side. Selv hvor tatoveringerne ikke er af en så graverende karakter som i tilfælde 3, er det uden videre indlysende, at de meget let vil kunne være en absolut hindring for et ægteskab, i hvert fald såfremt dette skal have positiv betydning i resocialiserende henseende. Man behøver f. eks. blot at tænke på, hvad evt. børn senere vil tænke, såfremt de opdagede deres moders tatoveringer.

Jeg kan ikke indse, at tatovering af kvinder tjener noget fornuftigt formål. Medens man for tatovering af mænd kan påberåbe sig en gammel tradition, almindelig udbredelse og måske et vist praktisk formål, gælder dette ikke for kvinder. Legitime erhvervsmæssige interesser af betydning knytter der sig ej heller til tatoveringen af kvinder, i hvert fald er dette så underordnet, at man må kunne se bort herfra. Derimod er det for en kvinde et så skæbnesvangert skridt med vidtrækkende følger, at man efter min mening alvorligt bør overveje et forbud mod tatovering af kvinder.

Uden at jeg føler mig kompetent til på nogen måde at diskutere den juridiske side af sagen, er jeg dog klar over, at det næppe vil være muligt at udstede et sådant forbud uden at indhente den hertil fornødne lovhjemmel. Den personlige frihed er i et demokratisk land et så umisteligt gode, at man nødig gør indgreb i et menneskes frie bestemmelsesret over sin egen person. Heroverfor må imidlertid gøres gældende, at tatovering ikke sjældent udføres inden personen er fyldt 18 år, hvorved der muligt kan antages at foreligge en legemskrænkelse. Mit tilfælde 4, der ikke er enestående, viser også, at det udføres på åndssvage. Desuden sker det så at sige altid i beruset tilstand. Undtagelsen i tilfælde 4 skyldtes netop, at den pågældende var åndssvag. Selv-

om der muligt måtte kunne skrives ind med hjemmel i den nuværende lovgivning i sådanne tilfælde, må det billigtvis indrømmes, at man ikke kan forlange af tatovereren, at han med sikkerhed skal kunne skønne over den pågældende persons alder (det drejer sig ofte om »fremmelige« pigebørn) eller om deres intellektuelle standpunkt, idet intelligensudviklingen netop i det her omhandlede milieu sjældent indtager noget højt stade. Det må endvidere påregnes, at tatovererens opfattelse af alkoholpåvirkningens grad vil afvige noget fra det lægelige skøn. Skal man opnå noget og komme uvæsenet til livs, er et forbud det eneste rationelle, selvom dette muligvis vil kræve særlig lovgivning.

Så vidt det er mig bekendt, har kun et land i verden udstedt forbud mod tatovering, idet Japan, hvor tatovering tidligere var overordentlig udbredt og særdeles almindelig, allerede for en årrække siden forbød dette med den motivering, at man ønskede at vise, at Japan var en kultiveret nation. Alle andre steder har man respekteret den personlige ret. Jeg vil gerne gøre mig til talsmand for det synspunkt, at når denne personlige frihed kan medføre så alvorlige følger, og når det netop som oftest drejer sig om tilstande (mindreårighed, beruselse, åndssvaghed), der nedsætter omdømmet, og hvor man lovgivningsmæssigt iøvrigt på andre punkter ikke er vejet tilbage for at gøre indskrænkninger i den personlige frihed, må der være det fornødne grundlag for ad lovgivningens vej at fastsætte en vis og ikke særlig betydelig begrænsning for denne frihed. Jeg har vanskeligt ved at indse, at bibeholdelsen af den personlige frihed på dette stærkt begrænsede område kan tjene noget fornuftigt eller anstændigt formål, og da en sådan frihedsbegrænsning kun vil berøre et ringe antal af befolkningen, vil jeg gerne slå til lyd for, at muligheden af et forbud gøres til genstand for nærmere overvejelser.

For det store flertal af befolkningen står tatovering af en kvinde som noget umiddelbart hæsligt og frastødende, og selv langt ind i de professionelle prostitueredes rækker gør dette sig gældende. Det er de unge, der let lader sig lokke, der er truede, medens de ældre og mere besindige gang på gang griber ind og får det forhindret. Jeg tror, at et sådant forbud for den store del af befolkningen vil føles som ganske selvfølgelig. Forbudet bør naturligvis kun udstrækkes til at omfatte tatovering af kvinder og af børn.

For resocialiseringen af de pågældende kvinder vil det være en betydelig hjælp.

Max Schmidt.